

Institut za
javne financije

**STRATEŠKI PLAN ZNANSTVENIH ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA
2023.-2027.**

Zagreb, srpanj 2022.

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. O INSTITUTU ZA JAVNE FINACIJE.....	2
2.1. Osnovni podaci.....	2
2.2. Svrha osnivanja i rada	2
2.3. Djelatnici.....	3
3. OSTVARENJA U RAZDOBLJU 2018.-2022.....	5
3.1. Istraživački projekti	5
3.2. Konferencije i okrugli stolovi	6
3.3. Publikacije	7
3.4. Postignuća istraživača	8
4. ANALIZA ZNANSTVENOG POTENCIJALA I POLOŽAJA U ZNANSTVENOM I POSLOVNOM OKRUŽENJU	10
4.1. Okruženje	10
4.2. Zahtjevi za reakreditaciju	10
4.3. Snage i mogućnosti	11
4.4. Izazovi	12
4.5. Tematsko vrednovanje 2011.....	12
5. STRATEŠKI CILJEVI, OČEKIVANI ISHODI I POKAZATELJI USPJEŠNOSTI.....	14
5.1. Misija, vizija i njihovo ostvarenje	14
5.2. Strateški cilj 1: Zadovoljavanje reakreditacijskih uvjeta	14
5.3. Strateški cilj 2: Izvrsnost u znanstvenom istraživanju.....	15
5.4. Strateški cilj 3: Uravnoteženost znanstvenih i policy/advocacy istraživanja.....	16
5.5. Strateški cilj 4: Uključivanje u Europski istraživački prostor.....	17
6. ZNANSTVENE TEME	18
6.1. Tematska područja	18
6.2. Plan istraživanja 2023.-2027.....	19

1. UVOD

„Strateški plan znanstvenih istraživanja i razvoja 2023.-2027.“ (dalje u tekstu: Strateški plan) govori o svrsi postojanja, dosadašnjeg i budućeg djelovanja Instituta za javne financije (IJF), rezultatima koje je do sada postigao i izazovima koji se pred njim nalaze. U ovom dokumentu objašnjeni su strateški ciljevi i sredstva kojima ih se namjerava ostvariti te je detaljno obrazloženo koje će teme IJF istraživati u sljedećih pet godina.

Strateški plan nastao je temeljem IJF-ovih dokumenata „Strategija Instituta za javne financije za razdoblje 2010.-2015.“, „**Strategija razvoja znanstvenog rada u Institutu za javne financije za razdoblje 2012.-14.**“, „Plan znanstveno-istraživačkih projekata za razdoblje 2013.-2017.“, „**Strateški plan znanstvenih istraživanja i razvoja 2013.-2017.**“ i „**Strateški plan znanstvenih istraživanja i razvoja 2018.-2022.**“.

Sastoji se od šest dijelova. Nakon uvoda, u drugom su dijelu prikazani osnovni podaci o IJF-u, svrsi njegovog postojanja te djelatnicima. Treći dio predstavlja rezultate IJF-a i njegovih djelatnika u razdoblju od 2018. do kraja lipnja 2022. U četvrtom dijelu iznosi se analiza znanstvenog potencijala IJF-a i njegovog položaja u znanstvenom i poslovnom okruženju. Na to se nadovezuje peti dio koji govori o misiji, viziji i strateškim ciljevima, za koje su objašnjeni pripadajući pokazatelji uspješnosti i rezultata. Šesti dio prikazuje teme kojima se IJF bavi te detaljan raspored istraživačkih programa i projekata koji se planiraju provesti u razdoblju 2023.-2027.

2. O INSTITUTU ZA JAVNE FINACIJE

2.1. OSNOVNI PODACI

Institut za javne financije osnovalo je Sveučilište u Zagrebu 1970. U sudski registar Okružnog privrednog suda u Zagrebu upisan je 16. svibnja 1988. kao radna organizacija čiji naziv glasi "Institut za javne financije – Zagreb, p.o."

Stupanjem na snagu Zakona o ustanovama (Narodne novine, br. 76/93), 7. kolovoza 1993., temeljem odredbe članka 78. stavci 1. i 2., IJF je priznat kao javna ustanova čiji je osnivač Republika Hrvatska (RH).

Temeljem rješenja Ministarstva znanosti i tehnologije klase: 640-01/96-01/008, ur. broja: 533-07-96-4, od 21. studenoga 1996., IJF, sa sjedištem u Zagrebu, Katančičeva 5, upisan je u Upisnik znanstvenoistraživačkih pravnih osoba Ministarstva znanosti i tehnologije kao znanstvenoistraživačka pravna osoba u znanstvenom području društvenih znanosti. Od 2009. godine IJF ima sjedište i poslovne prostorije u Smičiklasovoj 21 u Zagrebu.

Sukladno odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, IJF ima položaj javnog znanstvenog instituta i kao takav upisan je u Upisnik znanstvenih organizacija kojeg vodi Ministarstvo znanosti i obrazovanja (MZO), a kao pravna osoba upisan je u sudski registar Trgovačkog suda u Zagrebu. Prava i dužnosti RH-a kao osnivača IJF-a obavlja ministarstvo nadležno za znanost.

IJF provodi istraživanja u području društvenih znanosti, polje ekonomije i politologije, te u području prirodnih znanosti, polje matematike.

2.2. SVRHA OSNIVANJA I RADA

IJF je osnovan sa svrhom izučavanja složenih pitanja ubiranja i raspodjele javnih prihoda, optimalnog opsega države i zadaća državnih tijela, učinkovite i održive javne potrošnje u socijalnoj politici, osiguranju i slično.

Od sredine 1990-ih IJF u većoj mjeri nastoji prenositi rezultate svojih znanstvenih istraživanja široj javnosti. Nakon propasti bivše države i uspostavljanja nove, tijekom tranzicije od socijalizma ka tržišnom gospodarstvu, zbog rata i njegovih političkih, institucionalnih, ekonomskih i društvenih posljedica, hrvatske su javne financije bile u prilično lošem stanju, a svijesti o neophodnosti transparentnosti javnog sektora, odgovornosti vlasti i participacije građana praktično nije ni bilo. Tada se IJF odlučio uključiti i u aktivnosti koje bi mogle koristiti i građanima i društvu. Cilj je bio ponuditi profesionalne i nezavisne analize koje bi mogle privući pozornost javnosti i ukazati na neophodnost informiranije i argumentiranije rasprave o raznim aspektima proračuna.

Danas se IJF bavi empirijskim, primijenjenim i teorijskim istraživanjem u području ekonomike javnog sektora (EJS). Predmet istraživanja su javni sektor i njegovi dijelovi – porezni, mirovinski, zdravstveni i obrazovni sustav, sustav socijalne skrbi, sustav javne uprave i javna poduzeća. Međutim, istraživači IJF-a bave se znanstvenim i stručnim istraživanjima i drugih relevantnih tema unutar ekonomske znanosti.

Primarni cilj IJF-a je istraživati učinkovitost, održivost i odgovornost javnog sektora, kako bi se javnosti i nositeljima javnih politika prikazalo objektivno stanje te predložile ideje za poboljšanje i uklanjanje nedostataka. Pri tome se analiziraju ekonomska kretanja i učinci ekonomske politike u javnom sektoru, primjerice, porezna politika i reforme, politika plaća, decentralizacija, državna regulacija, financiranje nižih razina državne vlasti, državne potpore, financiranje javnih usluga. Među važnim temama koje IJF istražuje, između ostalog su,

primjerice, i otvorenost državnog i lokalnih proračuna, participacija građana u proračunskim procesima, neslužbeno gospodarstvo, korupcija, fiskalna konkurencija, redistributivni učinci poreza i socijalnih naknada.

IJF je usredotočen na rješavanje problema u hrvatskom javnom sektoru, a oni su izravno povezani s problemima u gospodarstvu i društvu općenito. Te je probleme moguće podijeliti na aktualne (koji se moraju rješavati u tekućem razdoblju), srednjoročne (koji će se javljati u sljedećih pet do deset godina) i dugoročne. *Aktualni problemi* su, između ostalog, nužnost racionalizacije javnih rashoda. Od *srednjoročnih problema* moguće je navesti potrebu za učinkovitijim javnim sektorom, a koji bi se trebali rješavati redefiniranjem uloge države u gospodarstvu privatizacijom javnih društava i ustanova te boljim upravljanjem financijama u javnom sektoru. Među *dugoročnim problemima* su, primjerice, održivost financiranja mirovinskog i zdravstvenog sustava kao posljedica promijenjene demografske slike u Hrvatskoj, odnosno starenja stanovništva. Dakle, u analizama se promatraju neizravni i dugotrajni ekonomski učinci, a ne samo izravne i kratkotrajne posljedice. Pri tome, istraživači IJF-a svoja istraživanja nastoje obaviti objektivno i nepristrano, stavljajući se u službu znanstvene istine i etičnosti.

Kao znanstvenoj i akademskoj instituciji, IJF-u je primarna zadaća znanstveno stvaranje. Međutim, u vremenu kada se Hrvatska suočava s nizom izazova u području ekonomije i javne uprave, a u zemlji djeluje relativno malen broj istraživača u području EJS-a, IJF drži nužnim značajan dio svog istraživačkog kapaciteta namijeniti donositeljima političkih odluka (*policy-oriented research*) te se angažirati u aktivnostima zagovaranja dobrog upravljanja javnim sektorom (*advocacy, good governance*). Zbog toga se, osim znanstvenih radova, kao proizvodi našeg rada javljaju članci i knjige namijenjene stručnoj te najširoj javnosti.

2.3. DJELATNICI

Ukupno je u IJF-u zaposleno 18 djelatnika (stanje 30. lipnja 2022.). Od 13 istraživača, 10 ih je zaposleno na znanstveničkim radnim mjestima, 3 na suradničkim. U stručnim službama radi 5 djelatnika.

Dvanaest istraživača su doktori znanosti, jedanaestero ih je izabrano u znanstvena zvanja. Dva radna mjesta poslijedoktoranda i jedno radno mjesto asistenta doktoranda financiraju se iz projekata Hrvatske zaklade za znanost (HRZZ). Radno mjesto računovodstvenog referenta Institut financira iz vlastitih sredstava.

Tablica 1. Struktura radnih mjesta, lipanj 2022.

	Ukupno	Od toga na vlastitim sredstvima IJF-a
Ukupno djelatnici	18	1
Ravnatelj	1	0
Istraživači	13	0
<i>Znanstvena radna mjesta</i>	9	0
<i>Znanstveni savjetnici u trajnom zvanju</i>	0	0
<i>Znanstveni savjetnici</i>	0	0
<i>Viši znanstveni suradnici</i>	1	0
<i>Znanstveni suradnici</i>	8	0
<i>Suradnička radna mjesta</i>	3	0
<i>Poslijedoktorand</i>	2	0
<i>Asistent</i>	1	0
<i>Stručna radna mjesta</i>	0	0
<i>Stručni savjetnik</i>	0	0
<i>Viši stručni suradnik</i>	0	0
<i>Stručni suradnik</i>	0	0
<i>Stručne službe</i>	5	1
<i>Voditelj pravne službe</i>	1	0
<i>Voditeljica knjižnice</i>	1	0
<i>Administrativno osoblje</i>	3	1

3. OSTVARENJA U RAZDOBLJU 2018.-2022.

IJF posebno vodi računa o znanstvenoj i praktičnoj vidljivosti rezultata provedenih istraživanja, održanih konferencija, predavanja i okruglih stolova te objavljenih stručnih i znanstvenih publikacija.

3.1. ISTRAŽIVAČKI PROJEKTI

U prethodnih pet godina (2018.-2022.) IJF i njegovi istraživači su u suradnji s vanjskim suradnicima radili na pedesetak znanstveno-istraživačkih projekata, i to:

- Zaključena su dva projekta HRZZ-a koji su uključivali i Projekte razvoja karijera mladih istraživača – izobrazba novih doktora znanosti, na kojima su krajem 2016. zaposlena dva asistenta. Ti su mladi istraživači-asistenti u međuvremenu uspješno doktorirali te su po isteku ugovora s HRZZ-om zaposleni u IJF-u na neodređeno vrijeme na znanstvena radna mjesta znanstvenih suradnika. U tijeku je još jedan Projekt razvoja karijera mladih istraživača – izobrazba novih doktora znanosti, na kojemu zaposlena istraživačica - asistentica dobro napreduje i očekuje se da doktorira u skladu s uvjetima iz ugovora.
- Provode se dva nova znanstvena projekta koja financijski podupire HRZZ, i to: **Utjecaj poreza i socijalnih naknada na raspodjelu dohotka i ekonomsku efikasnost (ITBIDEE siječanj 2020.–siječanj 2024.)** i **Isplati li se transparentnost? Politički i socioekonomski učinci transparentnosti proračuna lokalnih jedinica u Hrvatskoj (IMPACTBT siječanj 2020. – siječanj 2024.)**. Na navedenim projektima na određeno su vrijeme zaposlene dvije mlade znanstvenice na radnim mjestima postdoktorandica.
- Dovršen je rad na projektima **Razvoj i provedba inovativnih metoda suzbijanja neprijavljenog rada u institucijama nadležnima za borbu protiv sive ekonomije (SzaWER)**. Osim toga, od 2014. provodi se i znanstveno istraživanje u okviru Progress projekta EUROMOD (mikrosimulacijski model poreza i socijalnih naknada za Europsku uniju), u okviru kojega IJF predstavlja Hrvatsku.
- Od 2013. do 2022. IJF je obavljao poslove **National Correspondents** na istraživačkom projektu Eurofounda, u kojima su istraživači pripremali izvješća s područja radnih uvjeta, industrijskih odnosa te tržišta rada.
- Dovođeno je ili je u tijeku više od 20 drugih znanstvenih i stručnih istraživanja za javni sektor (Hrvatski audiovizualni centar – HAVC, Središnji registar osiguranika (REGOS), Grad Zagreb, Ministarstvo rada i mirovinskog sustava, Poreznu upravu RH, Europski parlament, Europsku komisiju i Sveučilište Essex), te 10 za civilni sektor (Center on Budget and Policy Priorities (CBPP) iz Washingtona, International Budget Project (IBP) iz Washingtona, EEA and Norway Grants Fund for Regional Cooperation i dr.). Za potrebe Porezne uprave obavlja se već dvanaestu godinu **Program permanentnog istraživanja poreznog sustava**.

3.2. KONFERENCIJE, OKRUGLI STOLOVI, RADIONICE I PREDAVANJA

U suradnji sa Zakladom Friedrich Ebert IJF već duži niz godina organizira godišnju znanstvenu konferenciju *Public Sector Economics*. Na taj su način u razdoblju 2018. – 2022. održane sljedeće konferencije:

- **Fiscal Openness: Transparency, Participation and Accountability in Fiscal Policies** (2018.);
- **Wealth and property taxation: where do we stand?** (2019.);
- **The State and Perspectives of Pension Reforms** (2020.) te
- **Does fiscal openness pay off? The political and socio-economic effects of transparency, participation and accountability** (2021.).

Osim toga, IJF je 2020. bio i:

- programski partner: **2. Energetske konferencije: Energetski strateški prioriteti i kapitalna ulaganja u Hrvatskoj** i **3. Porezne konferencije: Utjecaj poreza na investicije i zapošljavanje**;
- a 2021. s Institutom za migracije i narodnosti suorganizator međunarodno-stručne konferencije **Migracije i identitet: kultura, ekonomija, država (2)**.

U istom je razdoblju Institut predstavio rezultate sljedećih istraživanja:

- Transparentnost proračuna lokalnih jedinica (2018., 2019., 2020., 2021. i 2022.);
- Kanali i učinkovitost fiskalnih devalvacija (2018.) te
- rezultate istraživanja o spremnosti za digitalno cjeloživotno učenje i prezentaciju indeksa – Index of Readiness for Digital Lifelong Learning (2020.).

Godine 2019. u suradnji sa Sveučilištem u Oxfordu i Ministarstvom za demografiju, obitelji, mlade i socijalnu politiku organizirana je radionica Migration and Ageing Populations.

U lipnju 2022. IJF i Center for the Study of Democracy (CSD) iz Bugarske organizirali su Policy Forum: Anti-Corruption and Good Governance in Southeast Europe: Towards Innovative Public-Private Partnership Solutions kao i ljetnu školu Methodologies for monitoring anticorruption policies, state capture and public procurement integrity.

U razdoblju od 2018. do kraja lipnja 2022. IJF je organizirao i niz predavanja koja su se do početka epidemije koronavirusom održavala u prostorima Instituta, a kasnije putem platforme Zoom. U petogodišnjem razdoblju održana su sljedeća predavanja:

2018. Economic policy in the time of Trump
(Robert Sonora, School of Business Administration, Fort Lewis College, Durango, Colorado)
- Tržišta rada, globalizacija i tehnologija: u potrazi za uzrocima sporog rasta plaća i inflacije
(Dubravko Mihaljek, Banka za međunarodna plaćanja, Basel)
- Godišnje izvješće Europskog revizorskog suda: je li računovodstvena dokumentacija Europske unije točna i jesu li rashodi pravilni?
(Neven Mates, Europski revizorski sud)
2019. Metagovernance for sustainability – a framework for implementing the sustainable development goals
(Louis Meuleman, Leuven University, United Nations Committee of the Experts on Public Administration – CEPA and European Commission)
- Usporavanje svjetske privrede i tečaj dolara
(Dubravko Mihaljek, Banka za međunarodna plaćanja, Basel)

2020. A stochastic forecast for the Croatian pension system
(Ivan Tomaš, student Zagrebačke škole ekonomije i managementa)
Oporezivanje nekretnina i makro-financijska stabilnost
(Dubravko Mihaljek, Banka za međunarodna plaćanja, Basel)
Povijest je važna: Razvoj i institucionalna nepromjenjivost habsburške Vojne krajine u Hrvatskoj
(Marina Tkalec, Ekonomski institut, Zagreb)
2021. Svjetska privreda i ekonomska politika u godini pandemije
(Dubravko Mihaljek, Banka za međunarodna plaćanja, Basel)
Troškovi i koristi zaduživanja države u stranoj valuti: je li ono izvor ranjivosti za članice EU-a izvan eurozone?
(Mislav Brkić, Hrvatska narodna banka)
EU odgovor na COVID krizu – mehanizam za oporavak i otpornost: što Hrvatska može očekivati?
(Judita Cuculić Župa, Europska komisija u Hrvatskoj)
Učinci korištenja sredstava iz europskih fondova na poslovanje nefinancijskih poduzeća u Hrvatskoj
(Domagoj Šelebaj i Matej Bule, Hrvatska narodna banka)
2022. Starenje stanovništva u Hrvatskoj i Švicarskoj: sličnosti, razlike i pitanja za ekonomsku politiku
(Dubravko Mihaljek, Banka za međunarodna plaćanja, Basel)
Pandemijski izazov: Kako razdvojiti šok ponude i šok potražnje u uvjetima bolesti COVID-19
(Ozana Nadoveza, Hrvatska narodna banka, Ekonomski fakultet Zagreb)
Karakteristike fiskalne politike u Hrvatskoj: Ovisi li o fazi poslovnog ciklusa?
(Frane Banić, Hrvatska narodna banka)
Fiskalni odbori u Europskoj uniji: transparentnost i odgovornost u upravljanju javnim financijama
(Sanja Bach, Ministarstvo financija)
Makroekonomski učinci sistemskog stresa: pristup pomičnog indeksa prelijevanja
(Tihana Škrinjarić, Hrvatska narodna banka).

3.3. PUBLIKACIJE

IJF nastoji doprinijeti kvaliteti znanstvenog rada vođenjem i publiciranjem znanstvenog časopisa **Public Sector Economics**. Riječ je zapravo o časopisu **Financial Theory and Practice** kojemu su 2017. povodom 40. obljetnice izlaženja promijenjeni ime (prijašnji nazivi ovog časopisa bili su Financijska praksa te Financijska teorija i praksa), fokus istraživanja i uređivački odbor, a sve s ciljem kako bi se časopis uvrstio u najvažnije citatne baze, posebice Web of Science (WoS).

U časopisu se objavljuju članci koji se tiču uloge i funkcioniranja javnog sektora na makroekonomskoj, sektorskoj i mikroekonomskoj razini, kako u razvijenim gospodarstvima tako i gospodarstvima s tržištima u nastajanju. Članci se objavljuju na engleskom jeziku nakon što prođu zahtjevan dvostrano anonimni recenzentski postupak.

Časopis je 2017. godine uvršten u citatnu bazu Scopus. Prema SJR - Scimago Journal & Country Rank pokazateljima za 2021., časopis je svrstan u treći kvartil (Q3) i na 34. mjestu (od ukupno 161 hrvatskog časopisa indeksiranog u ovoj bazi), što predstavlja značajan pomak u odnosu na 2020. kada je bio u četvrtom kvartilu (Q4) i na 80. mjestu.

Osim izdavanja znanstvenog časopisa, IJF se u svojim stručnim publikacijama posebice trudi rezultate istraživanja objaviti u obliku koji je razumljiv donositeljima odluka te na taj način ukazati na postojeće probleme i potaknuti donositelje odluka na učinkovitije rješavanje problema. **Newsletter** i **Aktualni osvrti** povremene su publikacije IJF-a u kojima istraživači na pojednostavljen i široj javnosti pristupačan način govore o aktualnim temama u području javnih financija u Hrvatskoj. Počevši od 2021. Newsletter je suštinski promijenio svoj sadržaj i od te godine se u njemu objavljuju kratki prikazi radova kojima su autori/suautori istraživači IJF-a, a objavljeni su u znanstvenim časopisima ili radnim materijalima. U Newsletteru se također najavljuju događanja, projekti i publikacije Instituta te se izvještava o njima. Aktualni osvrti su 2021. promijenili naziv u **Osvrti Instituta za javne financije** (IPF Notes). U razdoblju od 2018. do kraja 2020. objavljeno je osam Newslettera, a od 2021. do kraja lipnja 2022., u novom obliku, dva. U cjelokupnom je promatranom razdoblju objavljeno ukupno 18 Aktualnih osvrta i devet Osvrta Instituta za javne financije. Obje su publikacije prilagođene za čitanje osobama s invaliditetom sukladno Direktivi (EU) 2016/2102 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2016. o pristupačnosti internetskih stranica i mobilnih aplikacija tijela javnog sektora.

IJF je 2016. godine počeo objavljivati i analitičku serijsku publikaciju pod nazivom *Fiscus*. Predmet analiza bila su aktualna ekonomska pitanja koja utječu na stabilnost javnih financija ili se odnose na proizvodnju dobara i pružanje usluga od šireg društvenog interesa. Publikaciju je do 2019. objavljivao Institut, a nakon toga je izdavačka prava ustupio Znanstvenom društvu ekonomista. U izdanju IJF-a do trenutka prenošenja prava na drugog izdavača objavljeno je osam brojeva.

Nadalje, IJF je izdavač i dva stručna časopisa. **Porezni vjesnik** je stručni časopis koji od 1992. godine objavljuje članke namijenjene poreznim obveznicima te službenicima Porezne uprave. Od 1997. godine *Porezni vjesnik* je službeno glasilo Ministarstva financija Republike Hrvatske. **Carinski vjesnik** je stručni časopis koji izlazi od 1992. godine. Objavljuje članke o carinskim sustavima Republike Hrvatske i Europske unije, razvrstavanju robe u carinsku tarifu, trošarinama, carinskoj praksi, te u kojemu se objavljuju i drugi carinski propisi, napuci Carinske uprave, pitanja i odgovori te sudska praksa. Godišnje se objavljuje dvanaest brojeva Poreznog vjesnika i jedanaest brojeva Carinskog vjesnika.

IJF je također 2020. izdao **Kratki vodič kroz proces državnog proračuna** u kojem su na jednostavan način objašnjeni proračunski pojmovi i zakonitosti. Svrha te publikacije je građane informirati o potrebi transparentnosti i participacije u javnom sektoru, te tako utjecati i na povećanje odgovornosti vlasti.

Časopise, knjige, priručnike i vodiče koji su namijenjeni široj javnosti (građanima, medijima, predstavnicima zakonodavne i izvršne vlasti, studentima, nevladinim udrugama) IJF besplatno distribuira poštom i elektroničkom poštom, a sve su dostupne i na mrežnim stranicama IJF-a.

3.4. POSTIGNUĆA ISTRAŽIVAČA

U razdoblju od 2018. do kraja lipnja 2022. istraživači IJF-a ostvarili su sljedeće rezultate:

- a) Troje zaposlenika steklo je doktorate znanosti (u zagradama je naziv disertacije):
- *Branko Stanić, 2020., Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu (The determinants of budget transparency of Croatian Municipalities)*
 - *Slavko Bezeredi, 2020., Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu (Analiza utjecaja sustava poreza i socijalnih naknada na isplativost rada u Republici Hrvatskoj upotrebom mikrosimulacijskih modela).*

- Martina Pezer, 2020., Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu (*Utjecaj obiteljskih politika u Republici Hrvatskoj i odabranim europskim zemljama na blagostanje obitelji s djecom*).

b) Ukupno je jedanaest istraživača izabrano u znanstvena zvanja. U lipnju 2022. jedna istraživačica je u znanstvenom zvanju znanstvene savjetnice, četvero istraživača je u znanstvenom zvanju višeg znanstvenog suradnika i šestero istraživača je u znanstvenom zvanju znanstvenih suradnika.

c) Objavljeno je 100 znanstvenih i preglednih radova, od kojih je 15 proizašlo iz međunarodne suradnje.

- 50 radova objavljeno je u časopisima koji su indeksirani u Web of Science Core Collectionu (WoSCC) (Science Citation Index Expanded (SCI-EXP), Social Science Citation Index (SSCI), Arts and Humanities Citation Index (A&HCI) i Emerging Sources Citation Index (ESCI));
- 5 radova objavljeno je u časopisima koji su indeksirani u Scopusu (ne uključujući one koji su indeksirani u WoSCC-ovim citatnim indeksima);
- 6 radova objavljeno je u ostalim časopisima;
- 39 radova objavljeno je u zbornicima skupova.

d) Istraživači su na konferencijama, okruglim stolovima i ostalim skupovima izlagali 47 puta, od toga većinu u inozemstvu.

U okviru svega navedenoga, IJF i dalje ostaje pri stajalištu da rezultate svih provedenih istraživanja javno objavi i pošalje na brojne adrese najrazličitijih dionika koji postoje u elektroničkoj bazi Instituta.

4. ANALIZA ZNANSTVENOG POTENCIJALA I POLOŽAJA U ZNANSTVENOM I POSLOVNOM OKRUŽENJU

4.1. OKRUŽENJE

Posebnost IJF-a jest da je jedina institucija u Hrvatskoj koja se primarno i sustavno bavi istraživanjima na području EJS-a. IJF zapošljava istraživače koji su se tijekom cijele svoje karijere usavršavali i bavili upravo tim područjem, čime su stekli znanje, iskustvo, ekspertizu te ugled u domaćim i inozemnim znanstvenim i stručnim krugovima.

IJF trenutno zapošljavaiskusne stručnjake iz područja EJS-a, školuje i obučava mlade istraživače te održava kontakte i redovito surađuje s velikim brojem vanjskih istraživača. To znači da IJF može preuzeti te efikasno i brzo provesti složene istraživačke pothvate za potrebe javnog sektora. Bogat i razvijen ljudski kapital te bogata i razgranata mreža dugogodišnjih suradnika donose IJF-u iznimnu konkurentsku prednost u području EJS-a.

Zahvaljujući školovanju i predanosti znanstvenika IJF-a u radu na temama u području EJS-a, moguća je izrada naprednih empirijskih i teoretskih radova, koje je prepoznala i međunarodna znanstvena zajednica. Kako današnju znanost odlikuje visoka specijalizacija, da bi došao u znanstveni vrh, znanstvenik mora provesti dugo razdoblje u istom području. Institucija poput IJF-a, koja je usredotočena na jedno područje ekonomike, omogućuje znanstvenicima upravo to – da se specijaliziraju u svom užem području, a ne da se zbog raznovrsnih potreba svoje institucije moraju često prebacivati s jednog na drugo područje istraživanja. Pri tome, specijalizacija ne isključuje interdisciplinarnost, koju IJF potiče.

4.2. ZAHTJEVI ZA REAKREDITACIJU

Zakon o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju propisuje reakreditaciju kao postupak vanjskog vrednovanja kvalitete u kojem se donosi akreditacijska preporuka s ocjenom i preporukama za poboljšanje, radi potvrde ispunjavanja uvjeta za nastavak obavljanja djelatnosti znanstvenih organizacija. Javni znanstveni instituti kojima je osnivač RH podliježu periodičnoj reakreditaciji svakih pet godina.

Positivna akreditacijska preporuka izdat će se znanstvenoj organizaciji koja ispunjava sljedeće uvjete:

- usvojen višegodišnji strateški program znanstvenih istraživanja u znanstvenom području u kojem obavlja djelatnost;
- osiguran potreban broj zaposlenih znanstvenika izabranih u odgovarajuće znanstveno zvanje ili s odgovarajućim brojem znanstvenih radova;
- osiguran odgovarajući prostor i opremu te
- osigurana potrebna novčana sredstva za rad.

4.3. SNAGE I MOGUĆNOSTI

Najveća snaga IJF-a su njegovi istraživači – predani ekonomskoj znanosti, motivirani i kvalificirani za ozbiljno i sustavno istraživanje EJS-a. Vrhunski zaposlenici rezultat su dugotrajnog kvalitetnog odabira i obrazovanja asistenata te nagrađivanja zaposlenika u skladu s postignutim rezultatima.

Iz pregleda projekata koje je IJF ostvario u proteklom razdoblju lako se uočava izniman trud IJF-a da analizama stanja i konkretnim preporukama pridonese kvaliteti javnih politika na području javnog sektora. Na temelju pregleda nastalih znanstvenih radova vidi se da IJF uspješno „konkurira“ domaćoj i inozemnoj akademskoj zajednici (popis WoS radova dostupan je na mrežnim stranicama [Hrvatske znanstvene bibliografije](#)).

Motiviranost istraživača IJF-a proizlazi iz relativne slobode odabira područja istraživanja, odlične radne atmosfere, dostupnosti znanstvenih izvora i opreme te otvorenih mogućnosti za akademsko i stručno usavršavanje. Od takvog načina rada interes ostvaruju istraživači, IJF-a kao organizacija, ali i javni sektor i čitavo društvo kao korisnici rezultata rada IJF-a.

Kao pokazatelji snage IJF-a mogu se navesti:

- bitan utjecaj na javne politike, koje se ostvaruju putem neovisnih i argumentiranih doprinosa u objavi popularnih časopisa IJF-a - Newslettera, Osvrta Instituta za javne financije kao i vodiča namijenjenih onima koji odlučuju o javnim politikama, ali i široj javnosti;
- domaća i međunarodna priznatost i prepoznatljivost znanstvenog časopisa *Public Sector Economics*;
- komplementarnost u istraživanju, što znači da se rezultati svakog istraživanja IJF-a koriste i za druga istraživanja unutar, ali i izvan kuće; i
- adekvatne prostorije, kompjutorska oprema i software, odlična specijalizirana knjižnica, mrežna stranica IJF-a i posebna mrežna stranica časopisa *Public Sector Economics*.

IJF je institucija koja se bavi znanošću, ali je svjesna i društvene odgovornosti za rješavanje važnih gospodarskih i fiskalnih problema. Stoga IJF rezultate istraživanja koristi za stalno informiranje stručne, znanstvene i šire javnosti o spoznajama koje će omogućiti kvalitetno provođenje javnih politika. Budući da se u Hrvatskoj malo znanstvenika sustavno bavi EJS-om, cilj je i obveza IJF-a pružati stalnu potporu Saboru, Vladi i mjerodavnim ministarstvima u provođenju strukturnih i institucionalnih reformi (poreznog, mirovinskog, zdravstvenog i obrazovnog sustava, sustava državnih potpora, upravljanja financijama u javnom sektoru, javne uprave, te lokalne i regionalne samouprave) značajnih za dugoročan i stabilan razvoj RH-a, što IJF upravo i čini.

U budućnosti će se IJF nastaviti baviti temama istaknutim u svojim strateškim dokumentima. Te teme su veoma važne za RH, a ujedno su i u središtu zanimanja svekolike znanstvene i stručne zajednice u području EJS-a. U skladu s time, IJF svake godine organizira znanstvenu konferenciju *Public Sector Economics*.

4.4. IZAZOVI

Izazovi pred IJF-om vezuju se uz određenu neizvjesnosti oko budućnosti cjelokupnog sustava znanosti, odnosno njegovog institucionalnog i financijskog okvira što bi moglo dovesti do odljeva znanstvenika u druge ustanove sa sigurnijom perspektivom.

Idući mogući izazov su poteškoće vezane uz dobivanje novih znanstvenih radnih mjesta od strane MZO-a. Najveća prijetnja budućnosti IJF-a je mogućnost da državne vlasti – neovisno o njegovoj kvaliteti – ograniče egzistenciju IJF-a primjenom strogih, a posve nepotrebnih kvantitativnih kriterija, poput onog o najmanjem broju zaposlenih znanstvenika.

4.5. TEMATSKO VREDNOVANJE 2011.

Iako je Agencija za znanost i visoko obrazovanje (AZVO) još prije jedanaest godina provela postupak tematskog vrednovanja znanstvenih instituta u RH-u, vrijedi ponoviti rezultate vrednovanja jer su još uvijek aktualni. Cilj je tematskog vrednovanja bio ustanoviti racionalnost i efikasnost svih javnih znanstvenih organizacija. Članovi međunarodnog stručnog povjerenstva za područje društvenih znanosti bili su prof. Greys Sošić, University of Southern California, SAD; dr. Ilija Zovko, Institut Louis Bachelier, Francuska i prof. William Bartlett, European Institute, London School of Economics and Political Science, Ujedinjeno Kraljevstvo.

Završno izvješće s tematske evaluacije IJF-a bilo je vrlo pozitivno.

Kao posebne snage i prednosti IJF-a evaluatori su istakli:

- opseg istraživanja, fleksibilnost i nehijerarhičnost, što sve omogućuje stimulativnu atmosferu za mlade istraživače;
- pružanje preporuka za javne politike;
- uključenost u EU projekte i međunarodna suradnja;
- suradnju s vladinim sektorom te
- kvalitetu časopisa *Financial Theory and Practice* (sadašnji *Public Sector Economics*).

Izazovi su se odnosili na:

- veću orijentaciju na *policy* istraživanja nego na istraživanja koja će rezultirati objavljivanjem u kvalitetnim inozemnim časopisima;
- usmjerenost na prihodovne projekte kako bi se osigurala financijska sredstva, jer su sredstva MZO-a nedovoljna;
- angažman istraživača na fakultetima i
- preveliko oslanjanje na ulogu tadašnje ravnateljice.

Na temelju toga, evaluatori su sugerirali:

- zapošljavanje dodatnih ljudi;
- uspostavu bolje ravnoteže između *policy* istraživanja i akademskog istraživanja;
- poticanje istraživača da objavljuju u renomiranim inozemnim časopisima;
- veće uključivanje u European Research Area;
- formaliziranje uloge stranih znanstvenika kao gostujućih suradnika (primjerice, kao vanjskih članova instituta).

IJF je prihvatio sugestije evaluatora i poduzeo potrebne korake od kojih se izdvajaju sljedeći:

- Iako MZO ne odobrava financiranje novih radnih mjesta, u proteklom razdoblju IJF je zapošljavao istraživače na vlastiti teret, dok je određeni broj istraživača zaposlen preraspodjelom koeficijenata sa stručnih i administrativnih na znanstvena radna mjesta.
- Kao što su evaluatori i sami istaknuli, orijentacija na *policy/advocacy* istraživanja korisna je za državu i društvo, a omogućuje i suradnju IJF-a s kvalificiranim ljudima u

zemlji i inozemstvu. Opaska je, ipak, ozbiljno razmotrena te je, na temelju nje, IJF pojačao napor da se od samog početka svakog *policy/advocacy* orijentiranog istraživanja paralelno osmišljavaju znanstveni radovi s ciljem objave u renomiranim i priznatim međunarodnim časopisima. Dodatno, rezultati HRZZ projekata objavljuju se i u Osvrtima Instituta za javne financije, Newsletteru i u znanstvenim časopisima.

- Što se tiče sugestije o usmjerenosti IJF-a na projekte koji donose vlastite prihode, tu IJF ne može puno promijeniti, jer su sredstva MZO-a sve oskudnija te ako se IJF želi i dalje kvalitetno razvijati, jednostavno mora provoditi i takve projekte. Ipak, pri samom izboru projekata koji donose vlastite prihode, IJF pokušava odabirati projekte koji omogućuju i razvijanje znanstvenog pristupa koji će rezultirati objavljivanjem znanstvenih radova.
- Istraživače se konstantno potiče i ohrabruje – preraspodjelom zadataka, oslobađanjem vremena, pokrivanjem troškova specijaliziranih inozemnih agencija koje pripremaju članke za objavu u vanjskim časopisima – da pišu radove koji se unutar kuće raspravljaju i da ih podnose na recenzije u što kvalitetnije međunarodne časopise.
- Što se uključivanja u Europski istraživački prostor tiče, IJF-u je Glavna uprava za istraživanje i inovacije Europske komisije nakon provedenog vrednovanja Strategije ljudskih resursa za istraživače – Akcijskog plana 28. rujna 2012. dodijelila priznanje „HR Excellence in Research“.

Preporuke evaluatora poslužile su i kao podloga za oblikovanje strateških ciljeva IJF-a, koje donosimo u idućem poglavlju.

5. STRATEŠKI CILJEVI, OČEKIVANI ISHODI I POKAZATELJI USPJEŠNOSTI

5.1. MISIJA, VIZIJA I NJIHOVO OSTVARENJE

Misija IJF-a je biti financijski, politički i organizacijski što neovisniji, specijaliziran i vrhunski stručan u ekonomici javnog sektora te osposobljen vrsno istraživati ekonomske, pravne i institucionalne teme značajne za rast gospodarstva, socijalnu uključenost i aktivno participiranje RH u EU.

Vizija IJF-a je biti osposobljen:

- kvalitetno analizirati EJS;
- pridonijeti prihvaćanju suvremenih načela EJS;
- objavljivati rezultate istraživanja u vrhunskim znanstvenim časopisima;
- predlagati praktične, učinkovite i fiskalno održive mjere;
- pridonijeti unapređenju postojećeg fiskalnog modela, posebice u okviru europskih standarda te
- razvijati što širu međunarodnu suradnju.

U prethodnom poglavlju navedene su prednosti, snage i izazovi IJF-a. Namjera IJF-a je u sljedećem petogodišnjem razdoblju 2023.-2027. još više ojačati svoje dobre strane, nositi se s izazovima, te što bolje zadovoljavati uvjete koje pred njega postavljaju javnost i nadležno ministarstvo, ali i suvremeni svjetski akademski standardi.

Kako bi se ostvarivale misija i vizija IJF-a, definirani su strateški ciljevi koje možemo podijeliti u nekoliko skupina:

- zadovoljavanje reakreditacijskih uvjeta;
- izvrsnost u znanstvenom istraživanju;
- uravnoteženost znanstvenog, *policy/advocacy* i komercijalnog istraživanja te
- uključivanje u Europski istraživački prostor.

5.2. STRATEŠKI CILJ 1: ZADOVOLJAVANJE REAKREDITACIJSKIH UVJETA

STANJE

IJF ispunjava uvjete o postojanju strateškog programa znanstvenih istraživanja, prostoru i opremi te sredstvima za rad, no još uvijek nije zadovoljen administrativno postavljen uvjet o potrebnom broju zaposlenih znanstvenika, kojih je u IJF-u 10 (uključujući ravnatelja), ali je isto tako nesporna činjenica kako IJF trenutno ima najveći broj zaposlenih na znanstvenim radnim mjestima od 1990-ih.

MOGUĆNOSTI

U IJF je trenutno na teret državnog proračuna zaposleno 10 osoba na znanstvenim radnim mjestima. Do kraja 2022. godine na snagu bi trebao stupiti novi Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju koji bi trebao olakšati napredovanje i izbor znanstvenika u zvanje i na radna mjesta. Prijedlogom zakona koji je u javnoj raspravi spojio bi se izbor u zvanje i izbor na znanstveno radno mjesto. Također, ukinuta je dugogodišnja zabrana dodjeljivanja novih koeficijenata u javnim službama. Međutim, IJF-u će, kao i svim drugim javnim znanstvenim institutima, i dalje biti potrebna suglasnost nadležnog ministarstva za sva nova radna mjesta i zapošljavanje na teret proračuna.

Kako bi IJF ispunio i administrativno određen uvjet o broju znanstvenika (15), nužno je tijekom narednog razdoblja zaposliti još minimalno 5 istraživača koji bi u trenutku zaposlenja posjedovali uvjete za izbor u znanstveno zvanje. U ovom trenutku su na suradničkim radnim mjestima financiranim iz projekata HRZZ-a na određeno vrijeme zaposlene tri mlade znanstvenice, i to dvije na radnom mjestu poslijedoktoranda, a jedna na radnom mjestu asistentice.

Cilj zapošljavanja još 5 istraživača/znanstvenika moguć je ako IJF nastavi dobru suradnju s nadležnim ministarstvom te bude ustrajan u zahtjevima za odobrenje novih radnih mjesta. Dodatne mogućnosti su zapošljavanje istraživača na srednjoročnim i dugoročnim znanstvenim projektima koji predviđaju zapošljavanje istraživača u punom radnom vremenu i zapošljavanje potrebnih kadrova na vlastita sredstva Instituta. Obje opcije imaju svoje mane; zapošljavanje preko projekata je neminovno na određeno vrijeme i donekle nesigurno, dok zapošljavanje i razvoj znanstvenih kadrova na radnim mjestima koja će financirati Institut zahtijeva velike materijalne izdatke.

CILJ

Cilj je IJF-a do 2027. imati 15 znanstvenika.

Cilj je zadan uz uvjete da: (a) MZO izdvoji odgovarajuća sredstva za financiranje dodatnih radnih mjesta, (b) IJF ugovori znanstvene projekte iz kojih je moguće financiranje znanstvenih radnih mjesta te (c) IJF ostvari povoljan financijski rezultat kako bi mogao pokrivati troškove novozaposlenih.

Tablica 2.: Zadovoljavanje reakreditacijskih uvjeta

	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
Broj znanstvenika	10	12	13	14	15	15

SREDSTVA

Prostor i oprema IJF odgovarajući su za zapošljavanje dodatnih djelatnika. IJF može preuzeti financiranje dijela istraživača i nastaviti s prijavama za projekte i projektno financiranje, ali pri tome je neophodno značajno sudjelovanje MZO-a. U skladu s navedenim, IJF će se, uz izraženu potporu članova Upravnog vijeća, kontinuirano obraćati MZO-u s molbama za odobravanjem radnih mjesta.

5.3. STRATEŠKI CILJ 2: IZVRSNOST U ZNANSTVENOM ISTRAŽIVANJU

STANJE

Standardni pokazatelj kvalitete znanstvenog istraživanja nekog pojedinca i institucije je broj objavljenih znanstvenih radova, posebno onih u međunarodno priznatim časopisima. U razdoblju od 2018. do kraja lipnja 2022. objavljeno je 100 znanstvenih radova, od kojih je 15 proizašlo iz međunarodne suradnje. Ukupno je 50 radova objavljeno u časopisima koji su indeksirani u Web of Science Core Collectionu (WoSCC) (Science Citation Index Expanded (SCI-EXP), Social Science Citation Index (SSCI), Arts and Humanities Citation Index (A&HCI) i Emerging Sources Citation Index (ESCI)), 5 je radova objavljeno u časopisima koji su indeksirani u Scopusu (ne uključujući one koji su indeksirani u WoSCC-ovim citatnim indeksima), 6 radova objavljeno je u ostalim časopisima dok je 39 radova objavljeno u zbornicima skupova.

MOGUĆNOSTI

Prosječni godišnji broj radova u WoS časopisima povećao se u odnosu na prethodno petogodišnje razdoblje te se očekuje daljnji pozitivan trend.

CILJ

Povećati prosječni godišnji broj radova za petogodišnje razdoblje, posebice u časopisima indeksiranim u bazama Scopus i Web of Science.

SREDSTVA

Istraživače će se nastaviti poticati i ohrabrivati – preraspodjelom zadataka, oslobađanjem vremena, pokrivanjem troškova specijaliziranih inozemnih agencija za pripremu članaka za objavu u časopisima, diskutiranjem s kolegama unutar IJF-a i inozemnim suradnicima – da pišu radove koje će slati u što kvalitetnije inozemne časopise.

5.4. STRATEŠKI CILJ 3: URAVNOTEŽENOST ZNANSTVENIH I *POLICY/ADVOCACY* ISTRAŽIVANJA

STANJE

Prilikom AZVO-ovog tematskog vrednovanja, međunarodno je povjerenstvo zaključilo kako vrijeme i trud potrošeni na izradu *policy/advocacy* istraživanja u određenoj mjeri idu na „štetu“ znanstvenog istraživanja. Prema njihovom mišljenju, jedino iz znanstvenih istraživanja nastaju radovi objavljivi u kvalitetnim znanstvenim časopisima. Stoga su preporučili uspostavu bolje ravnoteže između različitih tipova istraživanja.

MOGUĆNOSTI

Policy/advocacy istraživanja nisu odvojena od znanstvenih. Prije svega, IJF-ova su *policy/advocacy* istraživanja utemeljena na znanstvenim spoznajama i pri tome se koriste znanstvene metode u stvaranju rezultata. Stoga se dobiveni rezultati često mogu iskoristiti u pisanju empirijskih znanstvenih radova, što primjerice HRZZ prepoznaje i potiče. Osim toga, zaposlenici Instituta često su članovi raznih radnih skupina, tijela, povjerenstava, itd. u kojima pomažu Vladi u izradi analiza koje prethode u odabiru i donošenju konkretnih mjera politike.

CILJ

Odabirati istraživačke projekte tako da bude moguće rezultate i spoznaje upotrijebiti u pisanju znanstvenih radova.

SREDSTVA

Povećanje financiranja radnih mjesta i djelatnosti IJF-a općenito od strane MZO-a smanjilo bi potrebu za financiranjem iz vlastitih prihoda IJF-a te bi time znanstvenici bili rasterećeni rada na komercijalnim projektima, što bi im omogućilo posvećivanje više vremena znanstvenom istraživanju.

5.5. STRATEŠKI CILJ 4: UKLJUČIVANJE U EUROPSKI ISTRAŽIVAČKI PROSTOR

STANJE I MOGUĆNOSTI

IJF već godinama aktivno prati mogućnosti sudjelovanja u europskim znanstvenim projektima. Rad IJF-a u potpunosti je usklađen s načelima Povelje i Kodeksa za istraživače, o čemu svjedoči i priznanje Europske komisije Excellence in Research. IJF je u proteklom razdoblju kao partner sudjelovao na projektima Europske komisije: **Razvoj i provedba inovativnih metoda suzbijanja neprijavljenog rada u institucijama nadležnima za borbu protiv sive ekonomije (SzaWER), ESF Syntesis of Annual Implementation Report submitted in 2018 and 2019, Razvoj metodologije za izračun cijena socijalnih usluga, Study supporting the 2020 evaluation of the ESF support for social inclusion (ESF TO 9) i MEPs' pension rights before and after the Members Statute in 2009.**

IJF u lipnju 2022. sudjeluje kao partner u sljedećim projektima Europske komisije: **Euromod, Eurofound, EU Green Budgeting Training, Study report on the effectiveness of policies to tackle undeclared work, BFORE: Bargaining for Equality Strengthening collective bargaining systems to ensure fair wages and address income inequality in Europe i Implementing shared anti-corruption and good governance solutions in Southeast Europe: innovative practices and public-private partnerships** (projekt EEA and Norway Grants Fund for Regional Cooperation). Osim navedenih projekata kojima je odobreno financiranje, IJF je sudjelovao u nizu prijava EU projekata, dok je određeni broj projekata prihvaćen i čeka sklapanje ugovora i sam početak rada.

Cilj je IJF-a u budućnosti što više sudjelovati u EU projektima, posebice Horizon projekata za razdoblje 2021.-2027. Ostvarenje tog cilja izravno bi utjecalo na ostvarenje ostalih strateških ciljeva, a osobito Strateškog cilja 1 angažiranjem novih istraživača za rad na projektima.

CILJEVI

Povećati sudjelovanje u EU projektima, posebice Horizon 2021.-2027. projektima u ulozi partnera, a s vremenom i koordinatora.

Zapošljavanje istraživača na projektima financiranim iz EU fondova te boravak istraživača na inozemnim sveučilištima i institutima.

Dobivanje radnog mjesta stručnog suradnika za projekte od MZO-a.

SREDSTVA

Potrebno je izdvojiti dodatna sredstva za edukaciju djelatnika (znanstvenika i administrativnog osoblja) na programima obuke za prijavu i provedbu EU projekata.

6. ZNANSTVENE TEME

U ovom su dijelu prvo navedena tematska područja EJS-a u kojima će IJF provoditi znanstvena istraživanja, a zatim je dan popis planiranih znanstvenih istraživanja u razdoblju 2023.-2027. Valja napomenuti da izvršenje znanstvenih istraživanja ovisi o opterećenosti istraživača radom na trenutačno neplaniranim projektima (npr. analizama za različita ministarstva ili druge naručitelje), ali i o odobrenju novih radnih mjesta od strane MZO-a.

6.1. TEMATSKA PODRUČJA

(1) **Kretanja u poreznom sustavu.** Jedna od temeljnih djelatnosti IJF-a je praćenje kretanja u poreznom sustavu RH-a i zemalja EU-a. Pri tome IJF redovito prati zakonske odredbe u području poreza, proučava relevantne znanstvene i stručne članke, te izrađuje baze podataka o poreznim sustavima europskih zemalja. Tako stečene spoznaje koriste se u raznim istraživanjima, te kao potpora poreznim vlastima u kreiranju porezne politike.

(2) **Optimalni porezni sustav.** Središnje pitanje EJS-a je kako oblikovati porezni sustav koji će najbolje pomiriti četiri glavne odlike: pravednost, učinkovitost, izdašnost i jednostavnost. Promjene u hrvatskom poreznom sustavu nažalost su vrlo česte i uglavnom narušavaju načela optimalnosti. Umjesto parcijalnih promjena, istraživači IJF-a zagovaraju cjeloviti pristup, i sukladno tome pripremaju scenarije reforme cjelokupnog poreznog sustava, koje bi trebale poslužiti kao podloga ozbiljnoj javnoj raspravi. U svojim analizama poreznog sustava IJF također razmatra utjecaj poreza na druge ekonomske varijable, kao npr. zaposlenost i konkurentnost.

(3) **Socijalno osiguranje.** Sustavi socijalnog osiguranja (mirovinskog, zdravstvenog, osiguranja od nezaposlenosti i siromaštva) čine glavninu izdataka fiskalnog sustava. Zbog niza razloga, među kojima su starenje stanovništva, rastuće mogućnosti i cijene liječenja, posljedice COVID-19 pandemije itd., socijalno osiguranje je pod velikim pritiskom. Potrebno je osmisliti reforme koje će omogućiti održivost sustava, pri čemu će se zadovoljiti načela pravednosti i učinkovitosti. IJF trajno analizira pojedine sustave socijalnog osiguranja, a u sljedećem razdoblju veća će se pozornost pridati sustavu zdravstvenog osiguranja i financiranju dugotrajne skrbi.

(4) **Fiskalna decentralizacija.** IJF kontinuirano prati promjene u sustavu financiranja lokalnih i regionalnih jedinica u svrhu poboljšanja pružanja javnih (decentraliziranih) usluga i ublažavanja fiskalnih i gospodarskih nejednakosti između pojedinih općina, gradova i županija. Nadalje, analiziraju se i razni aspekti kojima se može utvrđivati efikasnost poslovanja i financijsko stanje županija, gradova i općina. Cilj ovih istraživanja je omogućiti učinkovitije vođenje razvojne regionalne politike.

(5) **Fiskalni sustav i tržište rada.** Hrvatska se nalazi među zemljama EU-a s nižom stopom zaposlenosti i višom stopom nezaposlenosti. Uzroci se obično mogu pronaći u relativno rigidnom radnom zakonodavstvu, visokom poreznom opterećenju, nepodudaranju vještina radnika i potreba tržišta rada te relativno visokim naknadama u sustavima socijalne skrbi i osiguranja za vrijeme nezaposlenosti. Stoga je potrebno analizirati tržište rada i predlagati reforme dijelova sustava koji negativno utječu na zapošljavanje i ekonomski rast.

(6) **Društveno blagostanje, nejednakost i siromaštvo.** Fiskalno djelovanje motivirano je postizanjem većeg društvenog blagostanja od onog koje bi vladalo u odsustvu državne intervencije. Velik dio tog djelovanja usmjeren je na preraspodjelu materijalnih dobara u korist pojedinaca koji na tržištu nisu u stanju ostvariti odgovarajuće prihode za vlastito održavanje. Kako bi odgovorili na još jedno veliko pitanje EJS-a – je li država uspješna u postizanju većeg blagostanja, manje nejednakosti i siromaštva? – istraživači IJF-a mjere fiskalnu incidenciju i preraspodjelu dohotka hrvatskih kućanstava.

(7) **Upravljanje financijama trgovačkih društava u vlasništvu države.** Hrvatske vlade kroz niz usvojenih strategija gospodarskog razvoja Republike Hrvatske ukazuju na značaj i potrebu unapređenja financijskog upravljanja trgovačkih društava u vlasništvu države. Stoga, s ciljem ostvarenja dugoročne održivosti javnih financija u Hrvatskoj, istraživači IJF-a provode analize nad trgovačkim društvima u vlasništvu države. Navedene analize prvenstveno se odnose na analize financijske pozicije, strukture financiranja te kvalitete upravljanja trgovačkih društava u vlasništvu države.

(8) **Transparentnost javnog sektora, participacija javnosti i odgovornost vlasti** ključne su teme suvremene EJS, i u središtu interesa međunarodne znanstvene javnosti, ali i stručnjaka iz npr. MMF-a i OECD-a. IJF se tim temama aktivno bavi od 1990-ih, vodi i sudjeluje u domaćim i međunarodnim projektima, analizira fiskalnu transparentnost i participaciju javnosti u fiskalnim procesima za Global Initiative for Fiscal Transparency, transparentnost proračuna središnje države za International Budget Partnership i transparentnost proračuna svih hrvatskih lokalnih jedinica za HRZZ. U okviru HRZZ projekta osmišljen je indeks otvorenosti lokalnih proračuna, mjeri se lokalna proračunska transparentnost u Hrvatskoj i analiziraju njene odrednice. Cilj svih projekata koji se u okviru te teme rade je, u znanstvenom smislu doprinijeti znanstvenoj literaturi u tom području, a u *policy* smislu potaknuti središnju državu i lokalne vlasti na odgovorniji pristup javnim sredstvima i motivirati javnost da zahtijeva odgovornost vlasti.

(9) **Mikrosimulacije.** Mikrosimulacijski modeli u većini su zemalja EU-a neizostavan alat u analiziranju i planiranju socijalne i porezne politike. Ti modeli koriste mikropodatke o stvarnim kućanstvima i njihovim članovima kako bi izračunali koliko socijalnih naknada treba primiti i koliko poreza mora platiti svako pojedino kućanstvo. IJF izrađuje svoj vlastiti model poreza i socijalnih naknada - miCROmod. Također, IJF je hrvatski partner EUROMOD-a, projekta u kojem se izrađuje jedinstveni mikrosimulacijski model za sve zemlje EU-a.

(10) **Korupcija/antikorupcijske politike.** Korupcija je ozbiljna prijetnja gospodarskom razvoju, dovodi do velike dohodovne i imovinske nejednakosti, ugrožava ulaganja te uzrokuje političku nestabilnost i veliko nepovjerenje građana u državne ustanove i nositelje vlasti. Začarani krug korupcije preusmjerava sredstva svih građana u ruke odabrane uske elite, što dovodi do zarobljavanja države. Nužno je unaprijediti društvenu svijest na postojanje ozbiljnih problema koje uzrokuje korupcija i provesti potrebne strukturne promjene. Od 2021. IJF je partner na projektu **Provedba zajedničkih antikorupcijskih rješenja i primjera dobrog upravljanja u jugoistočnoj Europi: inovativne prakse i javno-privatna partnerstva**. U sklopu tog projekta provode se različite analize te predlažu mjere unapređenja antikorupcijskih politika.

6.2. PLAN ISTRAŽIVANJA 2023.-2027.

U razdoblju od 2023. do 2027. planiran je 21 istraživački projekt u šest tematskih skupina.

1) Istraživački program A: Porezni sustav

- A1: Permanentno istraživanje poreznog sustava u Hrvatskoj
- A2: Optimalni porezni sustav
- A3: Praćenje troškova poreznih i carinskih vlasti

2) Istraživački program B: Socijalno osiguranje

- B1: Analiza mirovinskog sustava u Hrvatskoj
- B2: Analiza poreza i socijalnih naknada pomoću mikrosimulacijskih modela
- B3: Registar socijalnih naknada
- B4: Analiza zdravstvenog sustava u Hrvatskoj
- B5: Komparativna analiza financiranja zdravstvenih sustava
- B6: Financiranje dugotrajne skrbi

3) *Istraživački program C: Javne financije u sustavu više razina vlasti*

C1: Fiskalna decentralizacija

C2: Analiza financijskog stanja županija, gradova i općina

4) *Istraživački program D: Fiskalna politika i konkurentnost*

D1: Kolektivno pregovaranje o plaćama i konkurentnost Hrvatske

D2: Utjecaj skrivenih nameta i cijena javnih usluga na konkurentnost hrvatskog gospodarstva

D3: Modeli ponude rada i analiza mjera za povećanje isplativosti rada

D4: Unapređenje industrijskih odnosa i kvalitete rada u cilju poboljšanja konkurentnosti hrvatskog gospodarstva

D5: Analiza neslužbenog gospodarstva u Hrvatskoj i EU

5) *Istraživački program E: Transparentnost javnog sektora, participacija javnosti i odgovornost vlasti*

E1: Fiskalna transparentnost, odgovornost vlasti i participacija građana

E2: Međunarodni indeks otvorenosti državnog proračuna

E3: Indeks otvorenosti lokalnih proračuna

6) *Istraživački program F: Učinkovitost javnog sektora*

F1: Veličina, struktura, upravljanje i dugoročna financijska održivost javnih trgovačkih društava

F2: Javno financiranje vjerskih zajednica i vjerskih škola u Hrvatskoj